

Innst. 56 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 150 L (2015–2016)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Lov om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret (forsvarsundersøkelsesloven)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Forsvarsdepartementet foreslår i denne proposisjonen en ny lov som skal legge til rette for opprettelsen av et profesjonelt regime for undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret.

Forsvarets virksomhet er mangfoldig og variert. Et gjennomgående trekk, og et trekk som skiller Forsvaret fra mange andre etater og aktiviteter i samfunnet for øvrig, er det tidvis høye skadepotensialet som er forbundet med Forsvarets oppgaveportefølje. Dette betyr at forebyggende sikkerhet må være i førerretet. Det er vanskelig å gardere seg fullt og helt mot at ulykker og hendelser finner sted – det være seg på grunn av menneskelige eller tekniske feil eller på grunn av mer grunnleggende systemsvikt. Fellesnevneren er uansett behovet for å trekke lærdom av disse feilene og i størst mulig grad sikre seg mot at tilsvarende hendelser skjer igjen – både i samme avdeling og i øvrige deler av Forsvaret. For å klare dette er man nødt til å ha et godt integrert og velfungerende system for å skape nødvendig sikkerhet. Forslaget til lov om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret vil være en viktig og ledende bestanddel i dette regimet.

Bakgrunnen for revisjonen av regelverket har vært et ønske om å modernisere og profesjonalisere undersøkelsesarbeidet i Forsvaret. Formålet er å

legge til rette for et undersøkelsesarbeid av høy kvalitet, samt i større grad sikre tilgang til informasjon. Lovforslaget bygger på den normutvikling som har funnet sted i samferdselssektoren, og legger til rette for en «åpen rapporteringskultur». Samtidig ønsker man å innføre tettere skott mot etterforskning gjennomført av politiet. Det foreslås innført et sett med virkemidler som skal sikre det nødvendige fakta-grunnlaget i saken, herunder å innføre en forklaringsplikt for undersøkelsesmyndigheten kombinert med tilpassede regler for taushetsplikt, vern mot selvinkriminering og et forbud mot at informasjon som fremkommer som følge av forklaringsplikten, kan brukes som grunnlag for sanksjoner mot personen som avga opplysningene. Hensikten er at det nye rammeverket vil legge til rette for at personer velger å gi opplysninger de ellers ikke ville gitt, for å sikre at årsaksforholdet blir best mulig opplyst.

Som ledd i profesjonaliseringen av undersøkelsesarbeidet foreslår departementet å opprette en fast undersøkelsesmyndighet som utelukkende skal jobbe med ulykkesundersøkelser. Dette forventes å føre til en økt og jevnere kvalitet på de undersøkelser som gjennomføres, og er en synlig forbedring sammenlignet med dagens ordning, der undersøkelser har vært utført i tillegg til øvrige arbeidsoppgaver. Undersøkelsesmyndigheten sikres faglig uavhengighet i lovforslaget.

1.2 Bakgrunn for lovforslaget

1.2.1 Hovedhensynene bak revisjonen av regelverket

Det er flere hensyn som ligger til grunn for revisjonen av regelverket om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret. Først og fremst er det gjeldende regelverket utdatert, og en modernisering av regelverket har vært etterspurt i lengre tid. For det

andre foreligger det et klart ønske om å profesjonalisere undersøkelsesarbeidet i Forsvaret. Departementet mener dette vil bidra til å øke sikkerheten i Forsvaret som helhet. Et tredje forhold, som både bærer preg av modernisering og profesjonalisering, er tiltak som skal sikre at undersøkelsesmyndigheten mottar flest mulig opplysninger om ulykken eller hendelsen som har funnet sted. Dette er et sentralt aspekt i arbeidet med å finne frem til de bakenforliggende årsakene bak ulykken eller hendelsen.

1.2.2 Lovprosessen

Behovet for å revidere regelverket for undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret ble fremmet for regjeringen i 2010. Forsvarsdepartementet ble etter dette gitt i oppgave å utrede forslag til nye lovregler på området, hvorpå departementet nedsatte en gruppe med interne utredere. Gruppen utarbeidet forslag til lovtekst med kommentarer.

Departementet ble i mandatet også pålagt å vurdere forholdet til regjeringens oppfølging av Granskingskommisjonsutvalgets innstilling (NOU 2009:9). Departementet har i arbeidet med forslag til nærværende lov vurdert de foreslåtte løsningene opp mot forslagene i NOU 2009:9 der dette har vært nødvendig eller hensiktsmessig.

På oppdrag fra departementet nedsatte Forsvarsstaben en arbeidsgruppe i 2010.

På bakgrunn av rapporten fra Forsvaret satte Forsvarsdepartementet i gang arbeidet med ny lov. Departementet har hatt tett kontakt med representanter fra Forsvarsstaben med ansvar og erfaring fra undersøkelsesarbeid. Departementet har besøkt havarikommisjonene i Sverige («Statens havarikommisjon») og Nederland («Dutch Safety Board»), samt mottatt besøk fra den britiske militære undersøkelsesmyndighet med ansvar for luftfartsundersøkelser («Military Air Accident Investigation Branch»).

Departementet sendte 23. mai 2014 forslag til ny forsvarsundersøkelleslov på høring, med frist til å gi innspill 1. september samme år. Hovedpunktene i høringsinstansenes innspill er gjengitt og drøftet under de ulike kapitlene i proposisjonen.

1.3 Straff, endringer i andre lover, m.m.

Gjeldende regelverk for undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret inneholder ingen bestemmelser om straff. Sanksjoner kan imidlertid finne sted i henhold til andre regelsett, slik som etter tjenestemannsloven eller etter disiplinærretten.

Som følge av at loven pålegger diverse plikter, har departementet i sin vurdering funnet det naturlig at det oppstilles en form for reaksjon dersom pliktene ikke overholdes. Departementet foreslår at det innføres en egen straffebestemmelse i loven. Straffebestemmelsen er avgrenset til å ramme brudd på taus-

hets- og forklaringsplikten og plikten til ikke å fjerne vrakrester, samt forbud mot sanksjoner fra arbeidsgiver. Straffebudet bør ramme både uaktsomme og forsettlig overtredder.

Dette er i stor grad samsvarende med systemet etter de sivile transportlovene. Overholdelsen av disse pliktene er sentrale for at undersøkelsesmyndigheten skal kunne utføre sitt arbeid. Videre er brudd på nevnte plikter etter departementets syn tilstrekkelig straffverdige til at de bør sanksjoneres. Departementet foreslår på denne bakgrunn at overtredelse av nærmere bestemte plikter etter loven straffes med bøter.

I forbindelse med utarbeidelsen av lovutkastet har det blitt foretatt en gjennomgang av lover og forskrifter på virkeområdet til Statens havarikommisjon for transport for blant annet å se på grensesnittet mot den militære undersøkelsesmyndigheten. Det viser seg å være behov for å foreta en endring i luftfartsloven vedrørende militær luftfart.

Grensedragningen mellom sivile og militære undersøkelser er nærmere behandlet i proposisjonens punkt 6.1.2.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det følger av mandatet fra regjeringen for lovrevisjonen at økonomiske og administrative konsekvenser skal utredes nærmere i forbindelse med lovarbeidet, og at disse forutsettes dekket innenfor en videreføring av den til enhver tid gjeldende budsjett-ramme.

Forsvarsstaben foretok, på oppdrag fra departementet, en kostnadsberegning for å tallfeste opprettelsen av en egen undersøkelsesmyndighet i Forsvaret. Forsvarsstaben la i denne beregningen til grunn at det ville være nødvendig å opprette fire årsverk for å dekke rollen som undersøkelsesmyndighet, og at disse ville fordeles på én oberststilling og tre stillinger på oberstløytnantnivå, med en total kostnad per år på NOK 3 300 000. Summen ble beregnet i 2013-beløp og er ikke statisk, men må forventes å øke i takt med lønnsutviklingen. I tillegg kommer administrative kostnader og kostnader forbundet med de enkelte undersøkelser som gjennomføres.

Departementet foreslår i proposisjonens kapittel 7 at undersøkelsesmyndigheten blir direkte underlagt departementsråden i Forsvarsdepartementet. Dette skal være med på å sikre undersøkelsesmyndigheten uavhengighet og uhildethet, men samtidig beholde undersøkelsesinstituttet nær etaten Forsvaret. Med tanke på at enheten kun vil være fast besatt av om lag fire personer, anses det nødvendig å basere driften på bruk av allerede eksisterende og tilgjengelige støttefunksjoner i Forsvarsdepartementet.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Harald T. Nesvik, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til proposisjonen der det fremmes forslag om en ny lov som skal legge til rette for å forbedre, modernisere og profesjonalisere regelverket knyttet til undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret samt opprette en fast, uavhengig undersøkelsesmyndighet for Forsvaret. Komiteen viser til at Forsvaret er en viktig samfunnsaktør med et tidvis høyt skadepotensial, og at det er viktig for Forsvarets troverdighet at det legges stor vekt på ulykkesforebyggende arbeid, og at det har hensiktsmessige rutiner for undersøkelser av ulykker og hendelser. Komiteen merker seg at dagens forskrift er fragmentarisk og kan danne rom for tolkningstvil, og at modernisering og oppdatering av regelverket har vært etterspurt i lengre tid. Komiteen støtter derfor at et revidert regelverk nå samles i egen lov.

Komiteen mener at den nye loven vil kunne føre til en forbedring av det eksisterende regelverket knyttet til undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret. Komiteen viser til at lovforslaget er tuffet på behovet for en mer åpen og tillitsskapende rapporteringskultur og en profesjonalisering av undersøkelsesarbeidet i Forsvaret. Komiteen ønsker en slik forbedring velkommen og mener at åpenhet er en viktig forutsetning for læring og utvikling og for å forebygge og avverge ulykker i Forsvaret i fremtiden.

Komiteen viser til at formålet med den nye loven er å klarlegge hendelsesforløpet og søke å avdekke de bakenforliggende årsakene til ulykker eller hendelser og å innhente viktig erfaringsmaterieell som kan bedre sikkerheten i Forsvaret.

Komiteen viser til at det i lovforslaget foreslås innføring av en forklaringsplikt overfor undersøkelsesmyndigheten, kombinert med et vern mot at opplysninger som gis etter forklaringsplikten, kan brukes som bevis i en senere straffesak mot vedkommende eller som grunnlag for nærmere bestemte sanksjoner fra arbeidsgiver. Komiteen mener at en god sikkerhetskultur må være grunnfundamentet for Forsvaret, og at anvendelsen av forklaringsplikt, en streng

taushetsplikt og beskyttelsesreglene vil kunne danne grunnlaget for en åpen rapporteringskultur som igjen vil lede til bedre sikkerhet. Komiteen mener derfor at dette er nødvendige grep som sikrer ansattes og vernepliktiges rettsvern, og som samtidig sørger for å gi undersøkelsesmyndigheten tilgang til flest mulig opplysninger som kan føre til at man avverger fremtidige ulykker eller hendelser.

Komiteen er opptatt av at Forsvaret som en profesjonell aktør tar sikkerhet på alvor og viser til viktigheten av at Forsvaret har systemer som sørger for å ivareta sikkerheten på en betryggende måte. Komiteen merker seg forslaget om å opprette en fast undersøkelsesmyndighet som utelukkende skal jobbe med ulykkesundersøkelser. Komiteen er opptatt av hensynet til habilitet og uavhengighet og imøteser at det med dette legges til rette for et mer profesjonelt og effektivt undersøkelsesarbeid, samt at undersøkelsesmyndighetens faglige og uavhengige stilling sikres ved at den legges administrativt under departementsråden i Forsvarsdepartementet. Komiteen viser til de drøftelser som er gjort med hensyn til sammensetning og ledelse, mandat, kompetansekrav til personell mv. forbundet med den enkelte undersøkelse, og at Forsvarsdepartementet gis adgang til å fastsette nærmere bestemmelser på dette området.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret (forsvarsundersøkelsesloven)

§ 1 Formål

Formålet med loven er å forbedre sikkerheten i Forsvaret gjennom undersøkelser av ulykker og hendelser.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for Forsvarets virksomhet. Loven gjelder også for virksomhet som utføres i tilknytning til, eller i nær forbindelse med, utøvelsen av Forsvarets virksomhet.

Loven gjelder på norsk territorium, herunder på Svalbard, Jan Mayen og i bilandene. Loven gjelder også på norske fartøy, herunder luftfartøy, og på faste og flytende installasjoner til havs. Så fremt ikke forholdet til andre staters lovgivning, internasjonal overenskomst eller folkeretten for øvrig er til hinder

for det, kommer loven til anvendelse også for Forsvarets virksomhet i utlandet.

Departementet kan gi forskrift om lovens virkeområde.

§ 3 *Definisjoner*

I loven menes med

- a) ulykke: en uønsket eller utilsiktet begivenhet, eller en bestemt rekke slike begivenheter, som har skadelige følger. Med skadelige følger menes blant annet tap av menneskeliv, alvorlig personskade, omfattende skade på eller tap av materiell og omfattende skade på eiendom eller miljøet.
- b) hendelse: enhver annen uønsket eller utilsiktet begivenhet enn en ulykke, som har sammenheng med militær virksomhet og som virker inn på sikkerheten i Forsvaret.
- c) alvorlig hendelse: en hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha ført til en ulykke.

§ 4 *Om undersøkelsesmyndigheten*

Undersøkelse av ulykker og hendelser i Forsvaret skal skje ved den myndighet departementet bestemmer.

Undersøkelsesmyndigheten skal være et faglig uavhengig organ. Den skal utføre sine oppgaver uavhengig og selvstendig, og kan ikke instrueres i faglige spørsmål. Den bestemmer selv hvordan arbeidet skal innrettes og organiseres.

Undersøkelsesmyndigheten skal klarlegge hendelsesforløp og årsaksfaktorer bak ulykken eller hendelsen til bruk i det ulykkesforebyggende arbeidet i Forsvaret. Undersøkelsen skal ikke ta stilling til om det er grunnlag for disiplinære forføyninger eller om det foreligger sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar. Undersøkelsene skal foregå uavhengig av annen etterforskning eller undersøkelse som helt eller delvis har slikt formål.

Departementet kan gi forskrift om organiseringen av undersøkelsesmyndigheten.

§ 5 *Undersøkelsesmyndighetens oppgaver*

Undersøkelsesmyndigheten har ansvar for at det blir igangsatt og gjennomført undersøkelser etter § 12. Undersøkelsesmyndigheten har det overordnede ansvaret for at forhold som antas å ha betydning for forebyggelsen av ulykker og hendelser blir utredet. Etter at rapport er utarbeidet etter § 21, har undersøkelsesmyndigheten ansvaret for at rapporten med eventuelle tilrådninger oversendes Forsvaret og andre relevante myndigheter for oppfølging.

Departementet kan gi forskrift om undersøkelsesmyndighetens oppgaver.

§ 6 *Årlig rapportering*

Undersøkelsesmyndigheten skal hvert år offentliggjøre en rapport om de undersøkelser som er gjennomført året før, med tilhørende sikkerhetstilråninger.

Departementet kan gi forskrift om undersøkelsesmyndighetens plikt til å rapportere om sitt arbeid.

§ 7 *Varsling*

Departementet kan gi forskrift om ansvar og rutiner ved varsling og rapportering av ulykker og hendelser.

§ 8 *Skadested og sikring av bevis mv.*

Den tilstedeværende med høyest militær grad skal straks igangsette tiltak for å begrense omfanget av skaden og sørge for at nødvendige redningstiltak iverksettes. Vedkommende har også ansvar for at det blir foretatt handlinger som ikke kan utsettes uten fare for skade og som er nødvendige for å sikre bevis i saken, slik som avsperring av åsted, sikring av vitner og spor mv.

Departementet kan gi forskrift om plikter og rutiner for sikring av skadested og bevis i saken.

§ 9 *Forbud mot fjerning av vrakrester mv.*

Materiell og annet som er skadet i en ulykke eller hendelse, slik som vrakrester og andre spor etter ulykken eller hendelsen, må ikke fjernes eller røres uten samtykke fra undersøkelsesmyndigheten, militærpolitiet og politiet, med mindre det er nødvendig for å redde eller avverge fare for liv eller eiendom eller for å hindre at noe som kan ha betydning for undersøkelsen, ødelegges eller forsvinner.

Undersøkelsesmyndigheten skal avslutte sine undersøkelser på ulykkesstedet så snart som mulig dersom undersøkelsene hindrer offentlig ferdsel mv.

§ 10 *Tiltak for å fremskaffe opplysninger*

Undersøkelsesmyndigheten har rett til å benytte privat grunn og kan kreve å få undersøke og ta i besittelse fartøy, kjøretøy, vrakrester, kjørevei, dokumenter, systemer som registrerer lyd og bilde, og annet som har vært involvert i ulykken eller hendelsen.

Undersøkelsesmyndigheten skal gis tilgang til resultater fra undersøkelser av personer som har vært involvert i ulykken eller hendelsen, og obduksjon av dødsofre. Undersøkelsesmyndigheten kan pålegge legeundersøkelse av alle personer som har vært involvert i ulykken eller hendelsen, og be om at det utføres tester på prøver som er tatt av slike personer. Undersøkelsesmyndigheten skal ha umiddelbar tilgang til resultatet av slike undersøkelser eller tester.

Tiltak etter første og annet ledd kan bare utføres i den utstrekning det er nødvendig for å kunne gjen-

nomføre undersøkelsen. Undersøkelsesmyndigheten kan be om bistand av militærpolitiet eller politiet.

Undersøkelsesmyndigheten skal ha adgang til informasjon i forsvarssektoren av betydning for undersøkelsen.

Undersøkelsesmyndighetens tilgang til opplysninger etter bestemmelsen her gjelder uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om undersøkelsesmyndighetens tiltak for å fremskaffe opplysninger.

§ 11 *Iverksetting av undersøkelse og undersøkelsens omfang*

Når undersøkelsesmyndigheten mottar varsel om en ulykke eller hendelse, skal den uten ugrunnet opphold vurdere om vilkårene for å igangsette undersøkelse etter § 12 er oppfylt.

Undersøkelsesmyndigheten avgjør selv omfanget av undersøkelsen og hvordan den skal gjennomføres for å oppnå lovens formål.

Dersom det fremkommer nye opplysninger av betydning for konklusjonen i saken eller andre tungtveiende hensyn tilsier det, kan undersøkelsesmyndigheten beslutte å undersøke forhold ved tidligere inntrådte ulykker eller hendelser.

§ 12 *Undersøkelse*

Undersøkelsesmyndigheten skal undersøke enhver ulykke og alvorlig hendelse innad i Forsvaret eller som Forsvaret er involvert i.

Når en nærmere undersøkelse av et årsaksforhold er ønskelig, kan undersøkelsesmyndigheten beslutte å undersøke også andre hendelser. I denne vurderingen skal det særlig legges vekt på hvilken lærdom undersøkelsen forventes å gi med tanke på å forbedre sikkerheten i Forsvaret, alvorlighetsgrad og om det inntrufne inngår i en serie av ulykker eller hendelser.

Undersøkelsesmyndigheten kan unnlate å undersøke et forhold dersom en annen myndighet undersøker det inntrufne.

Departementet kan gi forskrift om når undersøkelsesmyndigheten skal undersøke ulykker og hendelser.

§ 13 *Begrensning i adgangen til å undersøke*

Departementet kan, dersom forholdet til andre land eller vesentlige sikkerhetspolitiske interesser tilsier det, beslutte å begrense undersøkelsesmyndighetens arbeid eller stanse videre undersøkelser.

§ 14 *Sammensetning, kompetanse og fremdrift*

Departementet kan gi forskrift om mandat, arbeid, fremdrift og kompetansekrav for gjennomføringen av undersøkelsesarbeidet.

§ 15 *Hensikten med undersøkelsen*

Hensikten med undersøkelsen er å

- bringe på det rene skadens art og omfang, hendelsesforløp og årsak,
- klarlegge hvilke lover, forskrifter, instruksjoner eller ordre som gjaldt for den virksomhet eller det oppdrag hvor hendelsen inntraff, samt
- uttale seg om hva som kan gjøres for å avverge lignende ulykker eller hendelser i fremtiden.

§ 16 *Forklaringsplikt*

Enhver har plikt til å forklare seg til undersøkelsesmyndigheten om opplysninger han eller hun besitter som kan være av betydning for undersøkelsen. Denne plikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt den enkelte er bundet av. Enhver som forklarer seg har rett til å la seg bistå under forklaringen, med mindre dette vesentlig forsinker saken.

§ 17 *Bevissikring*

Undersøkelsesmyndigheten kan kreve bevissikring utenfor rettssak etter reglene i tvisteloven kapittel 28. Krav om bevissikring fremmes for den tingretten hvor de som skal avhøres bor eller oppholder seg, eller realbevis skal undersøkes.

§ 18 *Rettigheter for dem saken angår*

Når undersøkelsesmyndigheten iverksetter en undersøkelse, skal den så vidt mulig underrette berørte avdelinger, ofrene og deres familier, produsenter, representanter for personellet, berørte beredskapstjenester og andre som saken angår. Slik underretning skal gis så snart som mulig. Det skal opplyses om rettighetene etter annet ledd og etter § 22.

Innen undersøkelsen avsluttes, skal de som er nevnt i første ledd, gis adgang til å komme med opplysninger og synspunkter om ulykken eller hendelsen og dens årsaksfaktorer i den grad det er praktisk mulig. De bør gis adgang til å være til stede under undersøkelsene og til å gjøre seg kjent med dokumentene, i den grad undersøkelsesmyndigheten finner at dette kan skje uten hinder for undersøkelsen. Annet punktum gjelder med de begrensninger som følger av taushetsplikten i § 19.

Departementet kan gi forskrift om rettigheter for dem saken angår.

§ 19 *Taushetsplikt*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for undersøkelsesmyndigheten, har taushetsplikt etter forvaltningsloven om det som de får kjennskap til under utførelsen av sitt arbeid. Forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 gjelder likevel ikke.

Når personer som nevnt i første ledd mottar opplysninger som er undergitt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal tilsva-

rende taushetsplikt gjelde, med mindre opplysningene er nødvendige for å forklare årsaken til ulykken eller hendelsen. For graderte opplysninger gjelder sikkerhetsloven § 12.

Personer som nevnt i første ledd har i tillegg taushetsplikt om opplysninger som er fremkommet under forklaring for undersøkelsesmyndigheten etter § 16. Dette gjelder likevel ikke dersom opplysningene er nødvendige for å forklare ulykken eller hendelsen, eller dersom ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelige, for eksempel når de er alminnelig kjente eller alminnelig tilgjengelige andre steder.

Taushetsplikt som nevnt i annet og tredje ledd er ikke til hinder for at ugraderte opplysninger bringes videre dersom den som har krav på taushet samtykker, opplysningene har statistisk form, eller individualiserende kjennetegn utelates på annen måte.

Opplysninger som er taushetsbelagte etter tredje ledd kan gis videre til utenlandske og internasjonale myndigheter og organisasjoner når dette følger av internasjonale avtaler som Norge har inngått.

§ 20 Informasjon til relevante tilsyn og myndigheter

Undersøkelsesmyndigheten skal innenfor rammen av taushetsplikten etter § 19 fortløpende holde relevante tilsyn og myndigheter underrettet om forhold som avdekkes i løpet av undersøkelsen, og sine foreløpige vurderinger av disse, i den grad det anses nødvendig for sikkerheten i Forsvaret eller samfunnet for øvrig.

§ 21 Undersøkelserapport

Når undersøkelsesmyndigheten har undersøkt et hendelsesforløp etter § 12, skal den utarbeide en rapport som skal oversendes til forsvarssjefen med gjensvar til departementet. Rapporten skal opplyse om hensikten med undersøkelsen. Rapporten skal redegjøre for hendelsesforløpet og inneholde undersøkelsesmyndighetens vurdering av årsaksforholdene. Så langt det er formålstjenlig, skal rapporten inneholde undersøkelsesmyndighetens eventuelle tilrådninger om tiltak som bør treffes eller vurderes for å hindre lignende ulykker eller hendelser i fremtiden.

Rapporten skal ikke inneholde referanser til enkeltpersoners navn eller adresse.

Undersøkelsesmyndighetens avgjørelse etter denne paragrafen kan ikke påklages.

Departementet kan gi forskrift om utformingen av rapportene.

§ 22 Behandling av utkast til undersøkelserapport

Før undersøkelsesmyndigheten sluttbehandler rapporten, skal utkastet til rapport sendes til Forsvaret og berørte etater med en rimelig frist til å gi uttalelse.

De som er nevnt i § 18 første ledd har på anmodning rett til å få tilsendt utkastet til rapport hvis ikke særlige forhold eller reglene om taushetsplikt i § 19 er til hinder for det. Retten etter første punktum gjelder bare de delene av utkastet som vedkommende på grunn av sin tilknytning til saken eller undersøkelsen har særlige forutsetninger for å uttale seg om. Mottakeren skal gis en rimelig frist til å gi uttalelse.

Undersøkelsesmyndighetens avgjørelser etter annet ledd kan ikke påklages.

Departementet kan gi forskrift om foreleggelse av utkast til undersøkelserapport.

§ 23 Offentlighet

Utkast til undersøkelserapport kan unntas offentlighet.

Avslag på begjæringer om innsyn kan påklages etter reglene i offentleglova. Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for klageinstansen, har taushetsplikt i samsvar med § 19 i loven her for opplysninger de blir kjent med i forbindelse med klagesaken.

§ 24 Forbud mot bruk av opplysninger som bevis i straffesak

Opplysninger undersøkelsesmyndigheten mottar etter § 16 kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak mot den som har gitt opplysningene.

§ 25 Forbud mot bruk av opplysninger som grunnlag for andre sanksjoner

En vernepliktig eller arbeidstaker som avgir forklaring etter § 16, skal ikke som følge av dette utsettes for noen form for sanksjoner fra den foresatte eller arbeidsgiveren.

Første ledd gjelder ikke

- tiltak som den foresatte eller arbeidsgiveren iverksetter med hovedformål å forbedre den vernepliktiges eller arbeidstakerens kvalifikasjoner.
- dersom de mottatte opplysningene viser at den vernepliktige eller arbeidstakeren ikke oppfyller helsemessige krav til å inneha sin stilling.
- omstendigheter knyttet til den vernepliktige eller arbeidstakeren eller dennes handlinger og unnlatelser som er blitt kjent på annen måte enn gjennom dennes forklaring etter § 16.

§ 26 Straff

Den som uaktsomt eller forsettlig overtrer §§ 9 første ledd, 16, 19 eller 25 i loven her straffes med bøter dersom forholdet ikke går inn under en strengere straffebestemmelse.

§ 27 Ikrafttredelse og endringer i andre lover

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Med virkning fra den tid loven trer i kraft, skal lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart § 17-6 første ledd lyde:

De bestemmelser som er gitt foran i §§ 5-8, 6-11, 6-12, 6-13, §§ 7-12 til 7-22, §§ 7-24, *11-1 og 13-1*, gjelder tilsvarende for norsk militær luftfart.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 9. november 2016

Anniken Huitfeldt

leder

Elin Rodum Agdestein

ordfører

